

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Burchardi VVormaciensis Ecclesiae Episcopi,
Decretorum Libri XX. ex Consiliis, & orthodoxoru[m]
patru[m] Decretis, tum etiam diuersaru[m] nationum
Synodis, ceu loci communes congesti, in quibus ...**

Burchardus <Wormaciensis>

Parisiis, 1549

Liber XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10722

D. Burchardi

ECCLESIAE VVORMA- ciensis Episcopi, de Ieiunio, De- cretorum Liber XIII.

ARGVMENTVM LIBRI.

Libro hoc de obseruatione vtilitateque Ieiunij, maxime
autē de ieiunio Quadragesimali, Quatuor tēporū, aliorūque
ab Ecclesia institutorum, & eorūdem violatoribus, agitur.

De obseruatione Quadragesimae. Cap. I.

Ex epist.
Grego.
papa.

Q Vadragesima sūma obseruatione est obser-
uāda, vt ieiunium in ea prater dominicos
qui de abstinentia subtracti sunt, nisi quae in
firmitas impederit, nullatenus soluantur
quia ipsi dies decimae sunt anni. A prima
igitur dñica Quadragesimae vsq; in Pascha dñi sex hebdomadae
computatur, quarū videlicet dierū XL. & II. fiunt. Et
quibus dū sex dies dñici abstinentiae subtrahuntur, nō plus
abstinentia quam triginta & sex dies remanent. Verbiginti-
tia: Si per CCC. XLV. dies annus ducitur, nos autem per
XXX. & VI. dies affligimur, quasi anni decimas Deo de-
mus. Et vt sacer numerus quadraginta dierum adimpleat-
tur, quem Saluator noster suo sacro ieiunio consecrauerat
quatuor dies prioris hebdomadae ad supplementum qua-
draginta dierum tollantur, id est, quarta feria, quae caput
ieiunij subnotatur, & quinta feria sequens, sexta & sabba-
tū. Nisi istos quatuor dies superioribus triginta & sex ab-
iunxerimus, quadraginta dies in abstinentia nō habemus.
Iubemur etiam ab omnipotenti Deo, omnium bonorum
nostrorū decimas dare. Quapropter vt omnis decima a no-
bis Deo ritè persoluatur, tollamus decimam anni, & in ea
peccata nostra cōfiteōdo, corrigēdo nos, ieiunādo, vigilādo,

orādo, eleemosynas largiēdo, abstergamus, & carnē nostrā decimem⁹, vt ad sanctū Pascha securi peruenire possimus.

De ieiunio quatuor temporum. Cap. II.

Constituimus, vt quatuor tempora anni, ab omnibus cum ieiunio obseruentur, id est, in Martio, hebdomada prima. In Iunio, secunda. In Septembri, tertia. In Decembri, quarta: quæ fuerit plena ante vigiliam Natalis domini, id est, feria quarta, & sexta, & Sabbato. Veniant omnes ad Ecclesiā hora nona, cū letaniis ad Missarū solēnia.

Quo tempore ad Missam flectamus genua dici debeat. Caput III.

VT presbyteri plebibus anuūcient, quod in Quadragesima & in ieiunio quatuor tēporum tantummodo ad Missarum solēnia genua flectere debeant. In dominicis contra diebus vel cæteris festis, à vespera vsq; in vesperā non flectant genua, sed stantes incuruati orent, nec quiscumque vno genu solotenus impresso orare præsumat, sicut Iudæi irridentes dominum in passione eius fecisse leguntur, sed vtraq; genua terræ figat. Ait enim Apostolus: Flecto genua mea ad patrem domini nostri Iesu Christi.

De illis qui indictum ieiunium contempserunt.

Caput IIII.

SI quis indictum ieiunium superbiendo contempserit, & obseruare cum cæteris Christianis noluerit, in Gāgenſi concilio præcipitur, vt anathematizetur.

De eadem re. Caput V.

SI quis eorum qui continentia student, absque necessitate corporea, tradita in commune ieiunia, & ab Ecclesia custodita superbiendo dissoluit, stimulo suæ cogitationis impulsus, anathema sit.

De letania maiore quomodo obseruanda sit.

Caput VI.

Placuit nobis vt letania maior obseruanda sit à cunctis Christianis vno die VII. Calan. Mai. sicut in Romana Ecclesia constitutum reperimus, & sicut sancti patres nostri constituerunt: nō equitādo, nō preciosis vestibus induti, cinere resperſi, & cilicio induti, nisi infirmitas impedierit.

De ieiunio rogationum. Cap. VII.

VM exigētibus peccatis, Galliarum populi luporum & rabie acriter interimerentur, ne huius flagelli ali-

Ex cōcil.

Mogūti.

cap. 2.

Ex cōcil.

Auréliā.

cap. 14.

Ex cōcil.

Mogūti.

cap. 5.

Ex cōcil.

Gangrē.

cap. 19.

Ex cōcil.

Mogūti,

cap. 6.

Ex cōcil.

Auréliā.

cap. 6.

quod remedium inueniri posset, congregati traduntur Galliarum episcopi apud Viennam urbem, atque in commune statuerunt, vt triduanum ieiunium facerent. Cumque dominus pestem misericorditer abstulisset, hi dies in consuetudinem annuæ celebritatis venerunt, vt per Galliarum prouincias, ante Ascensionis domini diem celebrarentur. Agamus & nos hos dies cum summa reuerentia & deuotione, cum abstinentia carnis, & humilitate cordis, non vt visibilium luporum rabien euadamus, sed vt inuisibilium, id est, spirituum immundorum tentamenta vincere valeamus. Nullus autem his diebus vestimentis preciosis induatur: quia in sacro & cinere lugere debemus. Prohibeantur ebrietates, & commestationes, quæ fiunt in vulgari plebe. Nemo ibi equitare præsumat, sed discalciati pedibus omnes incedant. Nequaquam mulierculæ choros ducant: sed omnes in commune Kyrieleson decantent, & cum contritione cordis Dei misericordiam exorent, pro peccatis, pro pace, pro peste, pro conseruatione frugum, & pro cæteris necessitatibus. Dies enim sunt abstinentiæ, non lætitiæ.

Vt in cæna domini, vt in reliquis Quadragesimæ diebus, ieiunium non soluatur. Cap. VIII.

Ex cõcil.
Laodicæ.
cap. 50.

QUOD non oporteat in quadragesima in vltima septimana V. feriæ ieiunium soluere, totamque quadragesimam sine ueneratione transire, magisq; conueniat omnem quadragesimam districto venerari ieiunio.

Vt in sabbato sancto ieiunium ante noctis initium non soluatur. Cap. IX.

Ex cõcil.
Arausico,
cap. 2.

VT in sabbato sancto, hoc est, in vigilia Paschæ, ieiunium ante noctis initium, nisi à paruulis aut infirmis, non soluatur, nec ipsa in Parasceue: quia cæna domini & Parasceue, & sabbatum ad illos XL. dies respiciunt: Vel diuina mysteria his duobus diebus non celebrentur: canonicis quippe iubentibus biduo isto, id est, Parasceue & sabbato, sacramenta pœnitentis non celebrari.

Quod non oporteat in quadragesima natalitia sanctorum celebrari. Caput. X.

Ex concil.
Laodice.
cap. 51.

QUOD non oporteat in quadragesima martyrum natalitia celebrari: sed eorū sancta cõmemoratio in diebus sabbatorum & dominicorum fieri conueniat.

Quòd in diebus ieiunij eleemosyna sit facienda.

Caput XI.

Diebus verò ieiunij eleemosyna facienda est, & cibū *Ex cõcil. Cabillo.*
siue potum, quo quisq; vti debuit, si ieiunauerit, pau-
peribus eroget: quia ieiunare & cibos prandij ad cœnam *cap. 5.*
reseruare, non mercedis, sed ciborum est incrementum.

Vt in quadragesima tempus prandij seruetur.

Caput XII.

Solent plures, qui se ieiunare putant in quadragesima, *Ex decr. Siluerij*
Smox vt signum audierint ad horam nonam manduca- *pa. cap. 1.*
re. Qui nullatenus ieiunare credendi sunt, si ante mandu-
cauerint, quàm vespertinum celebretur officium. Concur-
rendum est enim ad missas, & auditis Missarum solèiibus
& vespertinis officiis, largitis eleemosynis ad cibum acce-
dendum est. Si verò aliquis necessitate constrictus fuerit
vt ad Missam venire non valeat, æstimata vespertina hora,
completa oratione sua, ieiunium absoluat.

Quòd in diebus ieiuniorum nulla iurgia esse debeant.

Caput XIII.

In his ieiuniorum diebus nullæ lites, nullæ contentio- *Ex dictis*
nes esse debent: sed in Dei laudibus & opere necessario *Liber. pa.*
persistendum. Arguit enim eos qui contentiones & lites
quadragesimæ tempore faciunt, & qui debita à debitoribus
exigunt, dominus per prophetam dicens: Ecce in die ieiu-
nij vestri inueniuntur voluntates vestræ: & omnes debi-
tores vestros repetitis. Ecce ad lites & ad contentiones
ieiunatis, & percutitis pugno impiè.

*Vt in illis sacratis diebus ieiuniorum coniugati à con-
iugibus se abstinere debeant. Cap. XIII.*

Abstinendum est enim in his sacratissimis quadrage- *Itè eius-*
simæ diebus à coniugibus & castè & piè viuendum, vt *dē, cap. 5.*
sanctificato corde & corpore isti dies transigantur, & sic
perueniatur ad diem sanctum Paschæ: quia pene nihil va-
let ieiunium, quòd coniugali opere polluitur, & quòd ora-
tiones, vigilæ, & eleemosynæ non commendant.

*De his qui in clero sunt, & carniū esum habue-
rint exosum. Cap. XV.*

Ex cõcil.

Hiqui in clero sunt presbyteri aut diaconi, & à carni- *Ancirano*
bus abstinet, placuit, eas quidem contingere, & ita si *cap. 13.*

voluerint continere. Quòd si in tantum eas abominantur, vt nec holera quæ cum eis coquantur existiment comedenda, tanquam non consentientes regula, ab ordine cessare debent.

De vigilis sanctorum. Cap. XVI.

Ex concil. Aureliã. cap. 1. **P**resbyteri cum sacras festiuitates populo annunciant, etiam ieiunium vigiliarum eos omnimodis seruare moneant.

De eadem re. Caput XVII.

Ex dictis Eusebii papæ, ca. 10. **V**T in Ecclesia à sacerdotibus ieiunia constituta, sine necessitate rationabili, non soluantur.

De hoc si euenerit fames, pestilentia, vel inæqualitas aeris. Caput XVIII.

Ex decret. Liberij papæ, ca. 2. **S**I euenerit fames, pestilentia, inæqualitas aeris, vel alia squaliscunque tribulatio, statim ieiuniis, elemosynis & obsecrationibus domini misericordia deprecetur.

Vt nullus in die dominica pro abstinentia ieiunet. Caput XIX.

Ex concil. Gangrẽ. cap. 18. **S**I quis propter continentiam, quæ putatur, aut propter contumaciam in die dominico ieiunat, anathema sit.

De eadem re. Caput XX.

Ex concil. Turonẽ. cap. 57. **S**I quis propter publicam pœnitentiam à sacerdote acceptam, aut pro aliqua necessitate, die dominica velut pro quadam religione, ieiunauerit, sicut Manichæi, anathema sit.

Vt placita secularia in diebus dominicis, & in præcipuis festis, & in diebus ieiuniorum non fiant. Cap. XXI.

Ex concil. apud Ephesfurt, habito, cui interfuit Henricus rex, cap. 2. **P**lacita secularia dominicis diebus vel aliis præcipuis festis, seu etiam in his diebus in quibus legitima ieiunia celebrantur, secundum canonicam constitutionem immutari non debent, nec fieri decreuimus. Insuper etiam sancta synodus decreuit, vt nulla iudiciaria potestas licentiam habeat, sua autoritate Christianos ad placitum bannire, in supradictis diebus, id est, septem dies ante Natalem domini vsque in octauas Epiphaniæ, & à Quinquagesima vsque in octauas Paschæ, & VII. dies ante natiuitatem sancti Ioannis Baptistæ, quatenus adeundi Ecclesiam, orationibusque vacandi liberius habeatur facultas.

Vt ieiunium absque cibo luxuriæ obseruari debeat.

Caput XXII.

Non dico hebdomadas, non dico duplicata ieiunia, sed *Ex dictis Hierony.*
 (saltem singulos dies absque ciborum luxuria tran-
 figamus.

Vt quotidianum ieiunium non sit sine refectioe ali-

qua Cap. XXIII.

Sint tibi quotidiana ieiunia, & refectio facietatem fu- *Ex dictis Pimeni*
 giens. Nihil enim prodest tibi biduo triduoq; trásmisso *eremita.*
 vacuum portare ventrem si pariter obruatur. Si compen-
 satur saturitate ieiunia, ilico mens repleta torpescit: & ir-
 rigata terra corporis huius, spinas & carduum germinat.

De eodem Cap. XXIII.

Sint tibi ieiunia pura, continua, moderaque, id est, quoti- *Itē idem*
 die esurire, & quotidie prandere.

Quod ieiunium curat vulnera delinquentis.

Caput XXV.

Noli adhuc aquam bibere, sed modico vttere vino pro- *Apstol^o*
 pter infirmitates tuas: curat enim vulnera delinque- *dicit.*
 tis, curatosque sanctificat ieiunium:

De quodam Alcibiade qui sibi graue iugum ieiunii
imposuerat. Cap. XXVI.

Alcibiades quidam erat ex numero eorum qui pro Chri- *Eusebi. in*
 sto victi tenebantur. Hic vitam satis arduam & au- *ecclesiast.*
 steram gerebat, nihil cibi volens accipere, sed tantum pane, *historia.*
 & sale cum aqua utebatur. Cum vitæ hunc rigorem vellet
 etiam in carcere positus obtinere, Attalo cuidam seruo Dei
 reuelatum est: quia non rectè faceret Alcibiades creaturis
 Dei, & vellet aliis formam scandali derelinquere. Quibus
 cognitis Alcibiades cœpit omnia cum gratiarum actione
 percipere: quia quæ illi reuelabat spiritus vt doceret, huic
 vt sequeretur idem spiritus persuadebat.

De eo qui sub obtentu religionis sine iussu episcopi sui, vel
presbyteri ieiunium sibi imponit. Cap. XXVII

Vt nemo nisi consentiente proprio episcopo, aut eius *Ex cõcil.*
 misso, ieiunium sub obtentu religionis sibi imponat, *apud Er-*
 vnum diem præ aliis excipiendo, omnimodo interdici- *phesfurt*
 mus, quod & factum displicet, & in futurum fieri prohibemus: *habito,*
 quia plus causa ariolandi esse dinoscitur, quàm supplemen- *præsente*
 tum catholicæ legis. *Hênrico*
reg. ca. 5.

D. BURCHARDI EPIS .VVORMAC

*Vt nullus Christianus dum sancta loca pro reuerentia
petierit, alicuius publicæ potestatis banno ibidē
constringatur. Cap. XXVIII.*

*Ex eodē
concilio.*

PRæcipimus nanque vt nullus Christianus pro reu-
rentia Ecclesiam petendo, ibique manendo, indeque
reuertendo alicuius publicæ potestatis banno, ibidem con-
stringatur: ne fortè dum ad Ecclesiam causa orationis pro-
perat, per bannum impediatur pro salute animæ deo tē-
sistere.

FINIS Libri decimitertij.

INDEX CAPITVLO-
rum Libri Decimi quarti.

Quòd crapula multum sit Christianis contra-
ria. Cap.

Q Vt malum ebrietatis omnino vitetur.

Quòd episcopi & eorum ministri, crapulæ
ebrietate non debeant grauari.

De eadem re.

De eadem re.

De eadem re.

Quales conuiuæ sacerdotum epulis interesse debeant.

De eadem re.

De eadem re.

De eadem re.

Qui ebrius fuerit vt ordo patitur pœniteat.

Quòd vino inebriari non liceat, sed fugiendum sit.

De illis qui per ebrietatem vomitum fecerint.

De eadem re.

De illis qui per superbiam alios inebriant.

Quòd fugienda sit ebrietas.

Item de ebrietate.

Indicis Capitulorum FINIS.